

АРХІВНІ ЗНАХІДКИ

Ігор СИТИЙ
(Чернігів)

“Описаніє” ніжинської шляхти 1784 р.

Щоб усвідомити сучасність, досить часто потрібні відомості про минуле. Життя народу можна порівняти з життям людини, коли сучасне пояснюється минулим, коли помилка запобігається тому, що індивід уже мав попередній досвід у розв’язанні подібної ситуації. То ж, зберігаючи свідчення про минувшину, суспільство має змогу побачити рівень свого вдосконалення та накреслити шлях до майбутнього.

Знаковою добою української історії була друга половина XVIII ст. Правління Катерини II щодо України, було, як відомо, періодом посиленого руйнування самотності українського суспільного життя і пристосування його до загальноімперських норм. Такі важливі політичні та соціально-економічні реформи як скасування гетьманства (1764), знищення Запорізької Січі (1775), створення намісництв (1781), закріпачення селянства (1783), нобілітація козацької старшини (1785) тощо не могли не відбитися на суспільстві. За короткий час змінилася не тільки офіційне обличчя Гетьманщини, але й, у значній мірі, її внутрішнє життя. Особливо екатерининські реформи вплинули на життя козацької старшини. Вона постачала зі свого середовища кадри для реформованої цивільної та військової адміністрації, нових судів, різного роду земських посад. Відтак, козацька старшина, поступово перетворюючись у малоросійське дворянство, ввійшла у тісний зв’язок із російською службовою спільнотою (дворянство, чиновники) і зовні швидко асимілювалася. Простежити ці процеси дозволяють різні документи цієї епохи і, зокрема, відомості про службу козацької старшини.

Справа доведення свого шляхетського походження була не простою, бо російська Герольдмейстерська контора не визнавала службу в ліквідованих українських установах як таку, що давала право на зарахування до привілейованого стану. Серед нащадків колишньої старшини виник рух за визнання старшинських рангів достатньою підставою для надання дворянства. Патріотична опозиція проявлялася у збиранні грамот королів, гетьманів, царів, імператорів; вивченні власної історії, написанні історичних і полемічних творів. Цей рух приводив до усвідомлення самотності історії України, етнічно-

національної ідентичності, ідей відновлення автономії [1]. Про те, як сприймала частина національної еліти становище України-Гетьманщини у складі Російської імперії свідчить полемічний твір вихідця з Топальської сотні Семена Дзівовича “Разговор Великороссии с Малороссиєю” (1762):

Знаю, что ты Россия, да и я так зовусь.
Что ты пугаеш меня ? Я и сам храбрюсь.
Не тебе. Государю твоему поддалась,
При которых ты с предков своих и родилась.
Не думай, чтоб ты сама была мой властитель.
Но государь твой и мой общий повелитель.
А разность наша есть в приложенных именах.
Ты Великая, а я Малая, живем в смежных странах [2].

У свій час О.М. Лазаревський, підготувавши до друку “Списки черниговских дворян 1783 года”, так визначив цінність подібних матеріалів: “Списки эти сохраняют за собою значение ценного материала для истории местного общества втор. половины XVIII века. По сим спискам перед нами проходят полные ряды того “малороссийского шляхетства”, персонал которого “с точным доказательством о шляхетстве” правительство давно уже желало знать” [3].

Історія подібних списків починається з указу Сенату Російської імперії від 18 січня 1762 р., у якому, зокрема, мовилося: “как не безизвестно, что по незнанию и по неимению в герольдии списков малороссийского шляхетства, пользуются теми же самими правами равно как шляхтичи малороссийские, так и простонародные, называя себя шляхтичами. А при том и здесь в произвождении оных в чины, сомнения и затруднения от неведения о их шляхетстве происходят. Того ради не повелено ль будет вам, нашему гетману, для пресечения в произвождении сомнений и чтоб впредь никто кроме подлинных шляхтичей, дворянскими правами вьнутре Великороссии не пользовался из Малой России, всему тамошнему шляхетству прислать в герольдию списки с точными доказательствами о их шляхетстве и показанием полученных тем шляхетством от польских королей или от российских государей грамот, по которому предложению повелеваем Вам, нашему гетману, всему малороссийскому шляхетству прислать в наш Сенат списки с точным доказательством о их шляхетстве и с показанием полученных тем шляхетством от польских королей или государей грамот” [4].

Щоправда, цей указ справу інкорпорації української шляхти до російського дворянства не вирішив. Процес укладання списків української шляхти був дуже тривалий і зайняв двадцять років – якщо рахувати від згаданого указу 1762 р. і до списків 1783 р., що надрукував О.М. Лазаревський. Але архівні документи свідчать, що до остаточного погодження було ще далеко. Підтвердженням цього є вміщений далі документ – своєрідна “люстрація” представників ніжинської шляхти “представленных к доказательству дворянства”, датована квітнем 1784 р. Загалом же, процес нобілітації колишньої козацької старшини і їх нащадків у Російській імперії був перекреслений лише подіями “великого жовтня” 1917 р.

Уведення до наукового обігу подібних документів, у першу чергу, має сприяти розвитку генеалогічних, геральдичних, джерелознавчих, персоналістичних досліджень; студій із місцевої історії (як регіональної, так і мікроісторії); крім того, це значно збагачує уявлення про минувшину, заповнює наявні лакуни у класичних генеалогічних працях В. Модзалевського, Г. Милорадовича, О. Лазаревського. До того ж, виявлена пам'ятка цікава, крім визначення прізвищ претендентів у привілейований стан із числа ніжинської “еліти”, також тим, що розкриває певні механізми цього процесу, зокрема, містить перелік документів, завдяки яким українська шляхта доводила свою причетність до привілейованого стану тощо. І останнє: оприлюднення матеріалу, що зберігається місцевих, периферійних архівних і музейних установах, значно полегшується робота і професійних науковців, і дослідників-аматорів, – що важливо з огляду часто надто ускладненого доступу “сторонніх” дослідників до фондів таких установ.

Пропонований документ – “Описаніє” ніжинської шляхти (за великого рахунку – тих, хто, принаймні, вважав себе шляхтичем і намагався це довести) – знаходиться у фондах Чернігівського обласного історичного музею ім. В.В. Тарновського (ЧОІМ); містить шість аркушів розміром 33,5x21,7 см із філігранню: “ФРСЯ” і “1782”. На першому аркуші вгорі наклеєна бирка з написом: “Ч.Г.З. музей украин. древн. В.В. Тарновского № 536Р” та зроблено напис олівцем: “1784. IV № 536”. На кожному з аркушів унизу проставлені емблеми Музею українських старожитностей В.В. Тарновського (назва ЧОІМ у 1920-х роках). Останній абзац документу міститься на звороті останнього аркуша напроти № 88 і наступного нумерованого рядка списку “потенційних” ніжинських дворян. Там-таки проставлений теперішній інвентарний номер документу (“Інв. № АЛ926”).

“Описаніє” датоване квітнем 1784 р. Більш точну дату, на жаль, за іншими джерелами встановити поки не вдалося. Авторство зрозуміле з тексту документу.

Текст документу відтворений із максимальним наближенням до оригіналу та збереженням стилістичних, лексичних і орфографічних особливостей, притаманних часу написання “Описанія”. Пропущені або втрачені внаслідок механічного пошкодження тексту літери відтворені у квадратних дужках. При неможливості реконструкції втраченої частини слова у квадратних дужках проставлені крапки. У публікації великі та малі літери, а також пунктуаційні знаки проставлені з наближенням до сучасних норм правопису. Закреслені в оригіналі або винесені над рядком слова та речення відтворюються в основному тексті або обумовлюються в підрядкових примітках. Помилкові написання, пропуск окремих літер, невиправдані повтори зберігаються. Зберігаються відмінності в написанні географічних, власних назв.

-
1. Докладніше див.: Шандра В. Малоросійське генерал-губернаторство, 1802-1856: Функції, структура, архів. – К., 2001; Гаєцький Ю. Походження старшинських родів в Гетьманщині // Українська культура. – 1995. – № 4. – С. 32-34; Стороженко Н. К истории малороссийских козаков в конце XVIII и в начале XIX века // Киевская старина. – 1897. – № 6. – С. 472-483; Миллер Д. Очерки из истории и юридического быта старой Малороссии: превращение малорусской старшины в дворянство // Киевская старина. – 1897. – № 1. – С. 1-31, № 2. – С. 188-220, № 3. – С. 351-374; № 4. – С. 1-47; Когут З. Коріння ідентичності. Студії з ранньомодерної та модерної історії України. – К., 2004.

2. Цит. за: Чухліб Т. Стародубщина українська: Від історичної величі до сучасного забуття // Пам'ятки України: Історія та культура. – 2005. – № 1. – С. 74.
3. Лазаревский А. Списки черниговских дворян 1783 года // Черниговские губернские ведомости (дали – ЧГВ). – 1889. – 5 января (№ 2). – С. 4. (неофициальная часть).
4. Лазаревский А. Вказана праця // ЧГВ. – 1890. – 19 апреля (№ 30). – С. 4. Про польських шляхтичів-самозванців, що осіли в Гетьманщині, автор “Історії русів” саркастично зауважував: “Шляхта сия ежедневно почти умножалась новыми выходцами из музыкантов, мастеровых и панских служителей, которым никакого разбора здесь (в Малороссии) не было, а когда кто покажется из Польши, то уже и шляхтич, как бы он был избранного рода левитского от древних иудеев” (див.: Николайчик Ф. Род Лашкевичей и дневник одного из них // Киевская старина. – 1887. – № 12. – С. 698).

№ 1 – Квітень 1784 р. – [Ніжин] – Відомості про ніжинську шляхту

Описание в уездѣ Нежинскомъ жителствующихъ и недвижимимъ имениемъ владеющимъ представленныхъ къ доказательству дворянства грамотъ, унѣверсала, патента, абшета, такожъ и прочтиихъ писменныхъ о порода свидѣтельствъхъ коимъ ниже сего показаны номера. Учинено 1784 года априля д.

№		Число листов
1.	Отъ бунчукового товарища Сидара Армашевского при [сописки] сообщено копія имянной грамоти Великого Государя Царя и Великого Князя Алексѣя Михайловича 7175 года августа 3 д. Ивану Армашенку данной и две копіи унѣверсаловъ Ивану Армашевскому на чин хоружого полкового, а Сидору Армашевскому на сотничество веркѣевское 1761 года сентября 9 д. данние, а на чинъ бунчукового товарища ему жъ Сидору из Малороссійской коллегіи патентъ 1781 года ноября 5 д. данній, писание всѣхъ на пяти листахъ	5
2.	От бунчукового товарища Федора Андрѣевского в копіяхъ двохъ патентовъ ему Андрѣевскому на бунчуковое товарищество 1782 года сентября 22 д., а сину его на чинъ порутчика армейского 1783 года декабря 23 д. данніе, писании на двохъ листахъ	2
3.	От войскового товарища Григория Ашютова въ копияхъ атестатовъ, патента на чинъ и прочтиихъ свидѣтельствъ представлены, писаны на пятнадцаты листахъ. Оставленъ депутатомъ	15 NB
4.	Маіоръ Афанасій Ба[ш]аковъ о дворянствѣ никакихъ доказательствъ не представилъ, а сослался на патенты по чинамъ ему данніе	
5.	Федоръ Бринкинъ пример маіоръ не подаль о дворянствѣ доказательства, но сослался на патенты по чинамъ ему данніе	
6.	Кондрать Болбинскій хоружій полковій приложилъ на чинъ копію патента 1773 года октября 4 д. данного, на одномъ листѣ писанного	1
7.	Протоколисть Иванъ Божковский приложилъ копию указа из полковой нежинской канцеляріи по указу Малороссійской коллегіи об опредѣленіи в чинъ дворянской опеки протоколистомъ 1781 года декабря 4 д. последовавшего и двохъ атестатовъ копіи виданныхъ изъ гражданскаго правительства и полковой нѣжинской канцеляріи, писанныхъ на шести листахъ	6
8.	Войсковій товаришъ Иванъ Бондаревскій на чин войскового товарища копію патента на одномъ листу	1

9.	Графъ генераль поруччикъ Людвигъ Казимеж Заинъ Витгейштейнъ Берленбургъ двѣ копіи за подписаніемъ собственнїя Ея Величества руки о увольненїи отъ служби и о пожалованїи въ вѣчное потомство мѣстечка Веркѣвки грамота, писанное на двохъ листахъ	2
10.	Коллежскій ассесоръ Михайло Волховскій приложилъ три копіи патентовъ на чины войскового товарища, сотничїи и бунчукового товарища, такожъ указъ на чинъ коллежского ассесора съ копиєю имянного указа о битїи ему Волховскому в нежинскомъ банку директоромъ, писаннїе на пяты листахъ, оставлены	5
11.	Бунчуковой товарищъ Яковъ Володковскїи да брати его сїны Костантинъ и Василь на чины два патенты съ атестатомъ отцу Андрею Володковскому данного и Костантину и Василю отъ предводителя подполковника Шаулы свидетелство писаннїе на шести листахъ. Оставлены	6 NB
12.	Войсковой товарищъ Григорїй Велентѣй сослался о дворянствѣ на патентъ	
13.	Войсковой товарищъ Иванъ Велентѣй приложилъ копію патента на чинъ, писанного на одномъ листу	1
14.	Войсковой товарищъ Иванъ Всенѣнскїи приложилъ копію патента з атестатомъ, писаннїе на четирахъ листахъ	4
15.	Войсковїи товарищъ Семень Володковъ приложилъ копію абшита на чинъ, писанного на одномъ листу	1
16.	Гвардїи подпоруччикъ Густавъ Гампфъ в копіяхъ патентовъ на чинъ отческого за имяннымъ подписаніемъ, а своего на чинъ за подписаніемъ сената, писаннїе на двохъ листахъ. Оставлены	2 NB
17.	Войсковой товарищъ Андрѣй Годило копію патента на чинъ писанной, на одномъ листу	1
18.	Войсковой товарищъ Игнатъ Игнатъ* Гавриленко не сообщилъ копіи абшита, а сослался на оной о дворянстве	
19.	Войсковой товарищъ Игнатъ Головка приложилъ копію абшита на чинъ, писанного на одномъ листу	1
20.	Бунчуковой товарищъ Иванъ Гордѣевъ о дворянствѣ предковъ не предъявилъ доказателства, а объявилъ, что имѣеть на чини патенты	
21.	Титулярной советникъ Фома Грановскїи приложилъ двохъ патентовъ на чины войскового товарища и полкового хоружого, а на чинъ титулярного советника объявилъ, что имеесть в городничествѣ Нежинскомъ указъ по которому и к присяги приведенъ, а патенти писанны на двохъ листахъ	2
22.	Войсковой товарищъ Гаврило Данилевскїи представилъ копію абшита на чинъ, писаннїи на одномъ листу	1
23.	Войсковой товарищъ Иванъ Данилевскїи подалъ копію патента на чинъ, писанного на одномъ листу	1
24.	Полковой асаулъ Семень Евреиновъ в списку никакихъ доказателствъ не представилъ о дворянствѣ	
25.	Бригадиръ Андрей Жураковскїи о дворянстве предковъ представилъ имяннїю грамоту государя царя и великого князя Петра Алексѣевича на чинъ полковничества нежинского Лукяну Жураковскому ноября въ 1 день 178 году данной и протчїи выпиcъ и универсали сообщилъ, на осми листахъ писаннїе. Оставленъ	8 NB

НІЖИНСЬКА СТАРОВИНА

26.	Бунчуковой товарищъ Сидоръ Журавскій никакова о дворянствѣ не сообщилъ доказателства, а сослался на патентъ, синь его полковій малороссійский писарь Василій Журавскій сослался на патентъ, такожъ и брать его войсковой товарищъ Димитрій Журавскій на патентъ о чине сослался	
27.	Возній Матвѣй Зимницкій о дворянствѣ приложилъ два унѣверсала гетмана Даниила Апостола и гетмана Иоана Апостола** на село Смоляжь и протчіе угодія предкамъ его Зимницкого, писанніе на трохъ листахъ	3
28.	Бунчуковый товарищъ Василь Кадигробъ на чини хоружого полкового и обозного предявилъ и сообщилъ в копияхъ патенты, а на чинъ бунчукового товарища абшетъ, писанніе на трохъ листахъ	3
29.	Хоружій полковій Петръ Клецуновъ объявилъ на чинъ свой патентъ и с коего приложилъ копію писанную на двохъ листахъ	2
30.	Полковій писарь Тимофей Корсакъ представилъ на чинъ свой патентъ и с оногю копію писаную на одномъ листу	1
31.	Хоружій полковій Иванъ Комашинскій о дворянстве своемъ представилъ с патента подленного копію, писан на одномъ листу. Не оставлень	1
32.	Хоружій полковій Григорій Карснѣцкій на дворянство болѣе доказателствъ не предявилъ какъ на чинъ патентъ ис коего представилъ копію писанную на одномъ листу	1
33.	Войсковій товарищъ Максимъ Козинцовъ сообщилъ о своемъ поведеніи с атестатовъ и подлѣнного на чинъ патента копіи писанніе на шести листахъ	6
34.	Прапорщикъ Федоръ и асауль Яковъ Кулаковскій о дворянствѣ предковъ отца своего асаули полкового Кирила Кулаковского представили патентъ с копію Федоръ указъ изъ военной коллегіи на чинъ прапорщика и с онихъ копію, писанніе на пяти листахъ	5
35.	Войсковій товарищъ Иванъ Католѣй представилъ на чинъ свой абшынть, с которого сообщилъ копію писанную на одномъ листѣ	1
36.	Отставной вахмистръ легкоконного Черниговского полку Матфей Католей о чинѣ своемъ представилъ паспортъ отъ полка данной и с оногю копію да купчую крепость на владеніе дѣдомъ его Католѣемъ дворянскимъ имениемъ купленнымъ отъ полковника Ивана Тернавиота, писанніе на трохъ листахъ	3
37.	Войсковій товарищъ Григорій Краснѣцкій о дворянствѣ никакова не предявилъ доказателства, а послался на чинъ виданного ему патента	
38.	Сержантъ Василь Кулябка при подачи списка прописалъ на дворянское достоинство имеются грамоти и имянные указы в старшого брата его судіи земского лубенского Ивана Кулябки	
39.	Сотничой синь Иванъ Келенбетъ з двома братьями и племенникомъ Гавриломъ о дворянствѣ представили абшетъ изъ Малороссійской коллегіи отцу ихъ данной, такожъ и брату умершому войсковому товарищу Михайлу Келенбету изъ оной же Малороссійской же коллегіи виданной абшить с коихъ сообщили копіи писанніе на двохъ листахъ	2
40.	Отставной прапорщикъ Егоръ Козловъ предявилъ указъ у абъ оставки его на свое пропитаніе	
41.	Титулярной советникъ Алексей Клобуковъ о дворянстве и чину его предявилъ указъ изъ Азовской губернской канцеляріи и с оногю приложилъ копію писанную на одномъ листе	1

42.	Войсковой товарищъ Иванъ Купенковъ сослался на патентъ ему на чинъ виданной	
43.	Бунчуковій товарищъ Степанъ Левицкій о дворянствѣ предковъ его представилъ при спискахъ патенты, унѣверсали, такожъ и на чини его Левицкого самого патенти с коихъ приложилъ и копии писанніе на девяти листахъ	9
44.	Хоружій полковій Климентъ Лаврѣновскій о дворянствѣ никакого доказательства не представил, а предъявилъ на нинѣшній чинъ патентъ с коего приложилъ копию, писанніе на одномъ листѣ	1
45.	Подпорутчикъ Тарасъ Лапцѣнскій в отставки сослался о дворянствѣ изъ военной коллегии указъ об отставки его на свое пропитаніе	
46.	Николай Мотонѣсъ коллежской советникъ о дворянствѣ предкахъ своихъ не приложилъ дипломовъ, а о своемъ вислуженномъ чину сослался на имянніи 1767 года сентября 22 д. указъ	
47.	Капитанъ Иосифъ Мозгалевскій о дворянствѣ представилъ на чинъ отъ военной коллегии патентъ и с коего сообщилъ копию писанную на одном листу	1
48.	Писарь полковій Стефанъ Марчевскій на чинъ свой о дворянствѣ представилъ патентъ с коего сообщилъ копию писанную на одномъ листу	1
49.	Войсковой товарищъ Петро Малошевичъ на чинъ свой имѣеть патентъ на которой и послался	1
50.	Войсковой товарищъ Дмитрій Мандрика сообщилъ при списку свидѣтельство о дворянствѣ предковъ его, такожъ и на чинъ патентъ с коихъ приложилъ копию писанніе на двух листахъ	2
51.	Войсковой товарищъ Никита Марченко при списку приложилъ и с подлѣнныхъ аттестатовъ, абшета и на владѣніе дворянскимъ имѣніемъ купчей записъ копии писанніе на шести листахъ. Братъ его родной Стефанъ Марченко значковой товарищъ о службахъ представилъ аттестаты и ордеръ на чинъ значкового товарища, а указъ виданной из полковой кievской канцелярии о томъже чинъ, а копии сообщилъ писанніе на шести листахъ	6 6
52.	Сотникъ Павель Наумовъ представилъ подлѣнной на чинъ патентъ, унѣверсаль удостоенія и аттестатовъ такожъ и на владѣніе имѣніемъ крѣпости и с онихъ приложилъ копии писанніе на дванадцаты листахъ. Оставленъ	12 NB
53.	Войсковой товарищъ Иванъ Нестеренковъ о дворянствѣ на чинѣ представилъ патентъ аттестат и на владѣніе купчіе крѣпости с копиєю грамоты государей Иоанна Алексѣевича и Петра Алексѣевича о владеніи дворянскимъ по предкамъ имѣніемъ, а копии приложилъ с онихъ писанніе на семи листахъ. Оставленъ	7 NB
54.	Коллежской протоколисть Макарь Назоревской при списку копию свидѣтельства виданного ему отъ надворного советника Сердюкова о производствѣ его в чинъ коллежского протоколита писанного на одномъ листу	1
55.	Протоколисть коллежский Димитрій Науменковъ	
56.	Отъставной прапорщикъ Евдокимъ Носовъ при списку предъявилъ указъ изъ военной коллегии об отставки ему данной, а копию приложилъ писанного на одномъ листу	1

НІЖИНСЬКА СТАРОВИНА

57.	Значкового товарища сына Григорій и Александръ Наливайки в чину полковихъ канцеляристь состоящие приложили копію патента отьцу ихъ на чинъ значкового товарища изъ Генеральной войсковой канцелярии данной чтобъ онъ Прокопъ Наливайко билъ вѣдомъ судомъ и росправою в полковой кievской канцелярии, писанной на двохъ листахъ	2
58.	Надворный советникъ Яковъ Почека о дворянствѣ предковъ своихъ не представилъ доказателства, а на чины по службѣ его имѣеть унѣверсалы и патенти	
59.	Бунчуковой товарищъ Андрей Паскевичъ о дворянствѣ и висулуженнихъ чинахъ приложилъ копіи патентовъ писанніе на двохъ листахъ	2
60.	Войсковой товарищъ Семень Полѣшко сообщил при списки копію патента на чинъ войскового товарища данного, писанной на одному листу	1
61.	Войсковій товарищъ Юрій Протченковъ приложилъ о дворянствѣ висулуженномъ копію патента на чинъ войскового товарища писанную на одномъ листу	1
62.	Войсковой товарищъ Иванъ Панченко приложилъ копію патента на чинъ войскового товарища писаную на одном листу	1
63.	Войсковой товарищъ Иванъ Пелеховъ на чинъ войскового товарища объявилъ патентъ, а копіи при списку не приложилъ	
64.	Значковой товарищъ Семень Прозорскій о службѣ и дворянствѣ сообщилъ аттестаты и свидѣтельство о его состояніи, а копіи приложилъ при списку писанніе на четирахъ листахъ	4
65.	Умершого подпорутчика Константина Параскевича сины Стефанъ и Иванъ о дворянствѣ отца ихъ представили патенты и аттестаты на чины и с онихъ копіи сообщили писанніе на пяты листахъ	5
66.	Бунчуковой товарищъ Петръ Романовичъ о дворянствѣ и службѣ сослался на висулуженніе патенты в него имѣющеесъ оставлены	NB
67.	Секунд маіоръ Степанъ Романовичъ о дворянствѣ и службѣ представилъ патенты и аттестатъ, а копіи приложилъ при списку на трохъ листахъ писанніе	3 NB
68.	Бунчуковой товарищъ Федоръ Романовичъ о дворянствѣ послался на имѣющійся в него патенты виданніе на чини. Оставлены	NB
69.	Бунчуковой товарищъ Василь Ракушка Романовскій о дворянствѣ предковъ представилъ копіи имянныхъ грамотъ, унѣверсала и патентовъ писанніе на девяти листахъ в коихъ года и мци означены. Оставлены	9 NB
70.	Бунчуковій товарищъ Павелъ Руголь о дворянствѣ в доказателство имѣеть на чинъ бунчукового товарища патентъ, с коего приложилъ копію писанную на одномъ листу да указъ о походѣ заграничном на одном листу итого	2
71.	Полковій хоружій Матвѣй Римкой о дворянствѣ данной патентъ на чинъ объявилъ и с оног копію на листу писанную	1
72.	Полковій писарь Григорій Романовскій на чинъ свой представилъ патентъ и с оног сообщилъ копію на листу писанную	1
73.	Отъ арміи полковникъ и губернской прокуроръ Иван Селецкій о дворянствѣ предковъ и чинахъ имеет доказателство учинить при собраніи дворянства. Не оставлены	
74.	Надворной совѣтникъ Юрий Сердюковъ о дворянствѣ на чини висулуженніе представилъ унѣверсалы и патенты, а копіи с онихъ сообщилъ к дѣлу писанніе на шести листахъ. Не оставлены	6

75.	Секунд маіоръ князь Алексѣй Саакадзевъ о дворянствѣ предъявилъ два патенты на чины вислуженние из военной коллегіи 1747 года июля 13 князю Николаю Саакадзеву на порутчика, а князю Алексѣю Саакадзеву на чинъ секундъ маіора за подписаниемъ Ея Величества руки, с коѣхъ приложилъ копии писание на двохъ листахъ	2
76.	Асаулъ полковий Яковъ Сѣчкаревъ на чинъ полкового ассаула представилъ унѣверсалъ и аттестаты, с коѣхъ сообщилъ копии писание на шести листахъ	6
77.	Полковий писарь Иванъ Строговъ на чины вислуженние представилъ два патенты и с онихъ копии сообщилъ писание на двохъ листахъ	2
78.	Полковій писарь Леонтий Стефанов на чинъ свой представилъ патенты, а копию сообщилъ писанную на одном листу	1
79.	Войсковій товаришъ Иванъ Соломаха на чинъ войскового товариша представилъ патентъ, а копию с оногo и аттестаты сообщилъ писание на двохъ листахъ	2
80.	Войсковій товаришъ Гаврило Степовій на чинъ войскового товариша представилъ абшитъ, а копию сообщилъ писанную на одномъ листу	1
81.	Войсковій товаришъ Семень Самойловичъ объявилъ на чинъ войскового товариша патент, а копии не сообщилъ	
82.	Войсковій товаришъ Яковъ Дермачовский об одномъ чину представилъ абшитъ, а о дворянствѣ нѣкакого не приложилъ доказателства, с коего аттестата сообщилъ копию, а аттестаты о службѣ приложилъ подлѣннике писание на четырехъ листахъ	4
83.	Значковій товаришъ Якимъ Сердюковъ сообщилъ на чинъ войскового товариша абшитъ и с оногo з другимы аттестатовъ копиямы приложилъ копии писание на трохъ листахъ	3
84.	Возний Матвѣй Сомчевский сынъ первого полкового канцеляриста Семена Сомчевского при списку приложилъ по заслуги отца его данние пашепорты, а о себѣ аттестат и указъ данние с полковой нѣжинской канцелярии в копияхъ писанных на шести листахъ	6
85.	Возний Григорий Стеблина сынъ значкового товариша нѣкакого о дворянствѣ свидѣтелства не сообщилъ и на другой чинъ патента не представилъ и сослался на имянной указъ о учреждении гродских, земских и подкоморских судов согласие малороссийскихъ правъ состоявшoися, что возние по сотнику пожалованы и должны сщитатся шляхтичами и в числѣ чиновниковъ состоящими	
86.	Войскового товарища синъ канцеляриста Антона Соханского Павелъ Саханский сообщилъ при списку гетмана Ивана Скоропадского унѣверсалъ на сотничество монастирское данний 1716 года июля 18 д.	
87.	Отъ армии полковникъ Иванъ Теравиотъ представилъ данние отцу его Петру Тернавиоту грамоту на чинъ города Нѣжина войта унѣверсалъ его сиятелства графа и разнихъ ординовъ кавалера Кирила Разумовского, а самому ему Тернавиоту на чинъ полковника армейского грамоту данние, с коѣхъ приложилъ копии писание на шести листахъ	6
88.	Бунчуковий товаришъ Яковъ Тарасевичъ на чинъ бунчукового товарища представилъ абшитъ, а о дворянствѣ предковъ и чиновъ в награждение служби і сослался на копии съ унѣверсаловъ от гетмановъ даннихъ и в нижнемъ зем-	

	ском борзенском судѣ равно и на унѣверсалы и патентовъ на чины данныхъ и освидѣтельствствованныхъ в списки брата его родного Стефана Тарасевича показанние	
	Обозний полковий Данило Тарасевичъ и войсковий товаришъ Стефанъ Тарасевичъ о дворянствѣ предковъ представили копии трехъ малороссийскихъ гетманов унѣверсаловъ о надаче асауль полковому и бунчуковому товарищу Иосифу Тарасевичу за службы мелницъ и протчого по реестру въ 15 ти номерах написанному и в копияхъ патентовъ и протчихъ документахъ показанныхъ и во ономъ поясненнихъ и в подлѣнники сообщено писанных на двох листах	2
	Сотникъ Якимъ Тарасевичъ и синъ его Алексѣй Тарасевичъ в доказателство дворянства сообщили при спискахъ абшиты писание на трохъ листахъ	3
	Капитанъ Иванъ Тарасевичъ о чинѣ своемъ представилъ патентъ съ атестатами, а о дворянстве предковъ его сослался на имѣющиеся в нихъ унѣверсалы и протчие о породѣ доказателства с коѣхъ атестатовъ и патентовъ сообщил копии писание на семь листахъ	7

1784 года июля И прописаніи документи принялъ и росписался Степанъ Тарасевичъ

Фонди Чернігівського обласного історичного музею ім. В.В.Тарновського, інв. № Ал 926, арк. 1-6 зв.
Рукопис. Оригінал.

* Так в оригіналі. Ймовірно помилкове написання двічі імені.

** Так в оригіналі. Очевидна помилка в імені гетьмана Данила Апостола.

Геннадій ДУДЧЕНКО
(Ніжин)
Валерій ШПИТЯК
(Ніжин)

Ніжинська фельдшерсько-акушерська школа у 1941-1943 роках (за архівними матеріалами)*

До числа освітніх закладів, які з дозволу нової окупаційної адміністрації відновили свою роботу в Ніжині у вересні 1941 р., увійшла і Ніжинська фельдшерсько-акушерська школа. Освітня політика окупантів передбачала відродження тих навчальних закладів, які б забезпечували підготовку медичних працівників, потрібних, у першу чергу, для підтримки санітарного порядку в прифронтовому тилу та в окупованій зоні. На Чернігівщині, крім Ніжинської фельдшерсько-акушерської школи, в час окупації працювали медична школа м. Чернігова та Прилуцька фельдшерсько-акушерська школа. Подібні навчальні заклади були створені практично в усіх областях окупованої України, сформувавши, відтак, досить потужну мережу.

* Публікація була підготована в рамках реалізації науково-дослідного проекту кафедри історії України Ніжинського державного університету "Ніжин та Ніжинщина в період другої світової війни".